

[Albrechtsen]

Dernæst er det naturligvis afgørende at få klar besked på spørgsmålet om, hvordan det kunne gå til, at Folketinget ikke fik oplysninger om, at der var et boreprogram i gang, der kunne ændre hele beslutningsgrundlaget og dermed de fremtidige muligheder for indvinding.

Sagen er jo, at Folketinget fik at vide, at driften ville blive afviklet, at minedriften faktisk var slut, og det var det ene af de to hovedargumenter for at sælge.

Dermed spillede den danske stat hen over hovedet på det grønlandske samfund sig nogle meget vigtige styringsmidler af hænde og risikører nu oven i købet erstatningssager i forbindelse med en eventuel udnyttelse af f.eks. de betydelige mængder af kryolit, som findes bl.a. i denne flusspatzone, og som det ligger inden for de tekniske muligheder at udnytte.

Nu står vi over for et privat selskab og ikke et statsdomineret selskab, og så vil det naturligvis blive profithensyn og ikke hensyn til Grønlands og den grønlandske befolknings interesser, der vil blive det dominerende. Man skal ikke glemme, at det er rigdomme tilhørende det grønlandske folk, som danner grundlaget for hele Kryolitselskabets opvækst og rigdom, og som altså også danner grundlaget for den fortjeneste, som den danske stat indkasserede i forbindelse med salget. Det er disse rigdomme, som har dannet baggrunden for denne sag, og det er disse rigdomme, som den danske stat har forvaltet på den grønlandske befolknings vegne. Jeg kan ikke fortænke nogen grønlandere i at mene, at denne sag er forvaltet ualmindelig slet og ganske og aldeles hen over hovedet på Grønland.

Det var betegnende, at der faktisk ikke var nogen af ordførerne i den almindelige ordførrække, der overhovedet nævnedes problemet om, hvordan man på Grønland så på spørgsmålet om Grønlands egne råstoffer, og det siger temmelig meget om det, der er grundproblemet i denne sag.

Hvad vil der så ske, når man nu står i den situation, at man skal til at forhandle om en koncession? Ja, så vil der ske det, at selskabet vil sige, at der er alle mulige problemer, og at det ser ud til at kunne blive mindre profitabelt osv. osv. Der vil ske det samme, som man så, da A. P. Møller forhandlede med den danske stat om vilkårene for udvin-

ding af energien ude i Nordsøen. Der bliver alle mulige problemer, fordi selskabet naturligvis vil forsøge at få den danske stat til at acceptere så dårlige betingelser som overhovedet muligt, og det skal så sammenholdes med, at det grønlandske samfund har en klar interesse i, at der bliver sikret arbejdspladser i forbindelse med de råstofmuligheder, der er.

Ikke mindst hvis Greenexselskabet kører fast og der ikke bliver arbejdet mere i den mine, vil der være stærkt behov for erstatningsarbejdspladser, som kan udnyttes af Grønland, og som Grønland kan have fordel af. Men Grønland får jo ingen fordel, hvis det hele går i skudermudder, fordi man har privatiseret dette selskab, og det er jo den egentlige fejltagelse, som er begået i denne sag.

Den var ikke blevet begået, hvis de nødvendige oplysninger havde været fremlagt for Folketinget. Det er oplysninger, som vi nu ved lå i rapporterne fra Grønlands Geologiske Undersøgelse, og som var under videreudforskning i dette boreprogram, hvis resultat man godt nok ikke kendte, men som man kunne have en formodning om ville føre til yderligere resultater.

Det synes jeg ikke at den dagsorden, der er fremsat i dag, tager ordentlig højde for, for som jeg tidligere har været inde på, er det en dårlig ting, at man bruger ordet forhandling i forbindelse med disse koncessioner. Men fru Lone Dybkjær har været inde på det, og hun har klart understreget, at der vil blive tale om en koncessionsaftale; det må vi så håbe også bliver tilfældet, når selskabet stiller sine modkrav over for staten.

Jeg har forstået det sådan, at selskabet har nogle problemer med at få etableret en produktion af syntetisk kryolit, nogle vanskeligheder, der gør, at selskabet kan være stærkt interesseret i at fortsætte en udvinding af den naturlige kryolit. Det skulle muligvis stille den danske stat i en gunstig position med hensyn til at presse selskabet, men det ændrer jo ikke ved, at det var en fundamental fejltagelse at afhænde selskabet.

Det spørgsmål, som skal afklares i forbindelse med undersøgelsen af, hvordan det kunne gå så galt, er for det første, hvorfor vi ikke fik kendskab til dette boreprogram. Hvorfor fik vi i hvert fald ikke som minimum at vide, at der var et boreprogram, men